VIII. évfolyam. Arad, 1893. Márczius 8. Szerda. 55-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7. „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1.20

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság", főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzekés a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések dija:

Hat h. petit sor egyszer	6 kr	Bélyegdij külön	30 kr
Minden következőnél	4	Nyilttér sora	15 „

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az Ugron-párt és 1848.

Arad, márczius 7.

(b.) Ugy látszik, elérkezett az az idő, melyben a magyar nemzet teljes meggyőződést szerezhet arról, melyik az országgyülési pártok között az, a mely a szabadság, egyenlőség elvét nem csak vallja, hanem azok mellett — kivált midőn a nemzet létérdekeivel látja szoros kapcsolatban — sikra is száll.

Kétségkivül ez nem az a párt lesz, a mely a választások alkalmával veszi fel a hangzatos »nemzeti« nevet, melynek oszlopos tagjai az ország egyik sarkától a másikig utazgatnak nagy hangu szavak-, szónoklatokkal s torkuk szakadtából magukat a nemzeti jogok letéteményeseinek hirdetik; nem az a párt lesz az, mely vagy kell, vagy nem kell, mindenütt nagy szavakat használ, de melynek tetteiből az ellenkező tünik ki. Ugyanis azon időközben, mely a választások óta lezajlott, gróf Apponyi Albert, az ő eszméit és törekvéseit képviselő organumokból, a maga valóságában lett bemutatva a nagy közönségnek, ugy, hogy itt is bebizonyult ama közpéldabeszéd, az alma nem esik messze a fájától, miután ő, épen ugy mint apja, a reakczió lovagjai közé tartozik. És bár maga és pártja az egyház-politikai kérdésekkel szemben várakozó állásra helyezkedett, az közelebbről tekintve nem más, minthogy jezsuitikus módon szabad kezet akar magának fenntartani, hogy innen vagy előre, vagy hátra térhessen.

Most ismét egy másik párt, az Ugron-párt tett nyilatkozatot. Az a párt, mely magát 48-as pártnak nevezi, azon meglepő határozatot hozza, »hogy a vallásügyi költségvetés feletti vita kezdetén inditványozni fogja, miként az egyházpolitikai kérdések a napirendről levétessenek.«

Vajjon ezen kérdés felvetése nem homlokegyenest ellenkezik-e az 1848-ki törvények szellemével? Vajjon egy olyan párt, mely magát a választások alkalmával az 1848-iki eszmék harczosának vallotta, nem port hint-e a nagy közönség szemébe akkor, mikor ezen eszmék győzelemre jutásának elősegitése helyett épen a cselekvés órájában azok elől meghátrál, s azokat bizonytalan időre elhalasztani óhajtja? Mert hiszen épen a jelenlegi szabadelvü kormány által a megvalósitásra kitüzött kérdések azok, melyek az 1848-iki, eszmékből még mind ez ideig megoldva nincsenek.

Ugyanis mit mond az 1848-ik törvény? azt, hogy vallás tekintetben ne legyen különbség felekezet és felekezet között, hogy az egyenlőség és viszonosság minden téren érvényre emeltessék. E nagy elvek csak kimondattak, de idő és alkalom annak megvalósitására nem mutatkozott.

45 év folyt le ama nevezetes törvények létrehozása óta, mely törvények mellett sikra szállott a magyar és fiainak nemesvére patakként ömlött ki, hogy az ország függetlenségével együtt a vallási egyenlőség magasztos eszményét is valahára kiküzdhesse, és a nemzet egy testté forradását elősegitse.

Ime, most mit lát a nemzet, hogy ugyanazok, kik feltolták magukat azon eszmék harczosainak, s kikérték azok támogatásához választóik bizalmát, hogy ugyanazok megtagadván a zászlót, amelyet kitüztek, elfordulva az eszmék dicső harczaitól, le akarják Róma katonái előtt rakni a fegyvert, azon fekete sereg előtt, mely a római pápa érdekeit a magyar nemzeti ügy fölé igyekszik emelni. Kérdem, van-e az ilyen emberekben a hazafiságnak csak legkisebb szikrája is? mert ha volna, akkor nem üznének játékot a magyar nemzet érdekeivel, akkor az 1848-iki szabadság és egyenlőség zászlaját nem hajtanák meg azok előtt, kik idegen érdekekért harczolnak.

Belföld.

A tisztviselői fizetések.

A tisztviselői fizetések rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot szerdán veszi tárgyalás alá a förendiház bizottsága. A ház plenumában is már legközelebb tárgyalás alá kerül a javaslat. Mielőbb szentesités alá leendő fölterjesztését kivánatossá teszi különösen az a körülmény, hogy a vidéken április hó elsején levén esedékesek a lakbérek, a megalkotandó uj törvény alapján akkor lesznek kiutalványozandók a legtöbb szolgálati ágakban vidéken alkalmazottak fölemelt lakbér-illetményei is.

—

Horánszky beszéde.

A nemzeti párt körében, mint bennünket értesitenek, igen kellemetlen impressziót tett Horánszky Nándor legutóbbi beszéde. A párt azon ertekezletén, mely a vallás- és közoktatásügyi tárcza költségvetésén tárgyalta, az volt a megállapodás, hogy az egyházpolitikai kérdéseknek a vitába való bevonása ezuttal nincs helyén. Horánszky megkerülte ezt a megállapodást mostani beszédével — nem ugyan a vallás- és közoktatási budget, de az indemnitási törvényjavaslat tárgyalásába vonván bele az egyházpolitikai kérdéseket, még pedig oly modorban s oly érveléssel, mely a párt kiváló tagjainak nézete szerint egyenesen az ultramontanizmus malmára hajtotta a vizet. A párt azt várta Horánszkytól, hogy a szokásos rövid pártpolitikai enuncziáczióval tagadja meg az indemnitást; annál kellemetlenebb volt a párt liberális tagjainak a meglepetése, midőn tapasztalniok kellett, hogy Horánszky épen az egyházpolitikai programm terén helyezkedett a legmerevebb ellentétbe a kormánynyal.

Az öreg ur.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tudósitása. —

Budapest, márczius 7.

A tiszteletre méltó Péchy Tamás igen veszedelmes kisérletet tett, hogy mint oppositionális redivivus kiküzdje magának azt a kiváló politikai állást, mely első ellenzéki korában s a miniszteri álláshoz és a képviselőházi elnökséghez való szerencsés feljutásának ideiében nem tagadtatott meg tőle. Öreg csontjai és szellemi feszereje azonban, mely soha sem volt valami nagy, nem birták meg a magas ugrást és a különben s egyebekben ma is igen tiszteletre méltó öreg ur nyilt parlamenti ülésben — sit venia verbo! — két szék közt a földre esett, a mi vem valami különös respektust keltő helyzet.

Péchy egyébiránt mindig egészen okos ur volt. Elfeledte most az elnöki állás elvesztése fölött való bosszankodásában, mily szerény kezdetből jutott különösen az elnöki méltósághoz nem kimagasló tulajdonságai, hanem éppen inoffensziv, irigységet nem keltő lénye, klasszikus középszerüsége miatt? Mely gonosz szellem bujtogatta fel, hogy a kezdeményező, zászlóbontó polémia magas tengerére hajózzon ki szerény bárkájával, melynek az erős Wekerle első lehelletére fel kellene borulnia?

Különben már a természet is oly jónak alkotta az öreg urat, hogy fellépésének még akarata ellen is hasznosat kellett teremtenie. Van benne valami a bibliái Bileámból, kinek szájában még az átok is áldássá vált. Fellépése által megtudtuk először, hogy Wekerle nem azért lépett a kormány élére, mert ő akarta ugy, hanem mert kollégái, és különösen Csáky gróf, akarták, hogy tehát miniszterium szolidáritása még soha nem volt tökéletesebb, mélyebben gyökerező, mint most a Wekerle-miniszteriumé. Fellépése folytán megtudtuk továbbá magától a miniszterelnöktől, ami különben mindig nyilvánvaló volt, hogy a Wekerle-kabinet programmjának egyetlen pontját sem ejtette el és az időhatárra nézve sem alkudozik, hanem rendszeresen és tántorithatlan szilárdsággal ragaszkodik annak keresztülviteléhez. És vele az ország, a nemzet.

Hiába küldik az asszonyokat és gyermekeket, hiába a szellemi és erkölcsi analphabetákat a tüzbe, ennél legföljebb az izgatók égetik meg az ujjukat; mert végre ki fog tünni, hogy sem a római kuria, még kevésbbé a korona nem tagadhatja meg beleegyezését Magyarországra nézve oly intézményektől, melyeket más államokban megengedtek, melyek pedig egyházpolitikai téren nem birnak oly nagy historiai jogokkal, minőkkel Mária királysága bir, melynek uralkodója az apostoli czimet viseli.

Azt hiszik tán, hogy a korona és a primásság nem ismerik az őket megillető jogkört, vagy pedig feláldozzák azt egy jogosulatlan, a nemzet géniuszának ellenmondó alsó áramlatnak?

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tudósitása. —

— márczius 7.

Kezdete d. e. 10 órakor.
Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Schóber Ernő, Bernáth Dezső, Perczel Béni.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Josipovich Imre, Csáky Albin gr., Szilágyi Dezső.

Felolvasták és hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Bemutatja Asbóth János levelét, amelyben lemond a pénzügyi bizottságban viselt tagságáról. — Az uj választást annak idején elrendelik.

Jelenti, hogy ő felsége kinevezte Rakowszky Istvánt a főszámszék elnökövé. — Tudomásul vették.

Ragályi Lajos előadó bemutatja az igazságügyi bizottság jelentését Károlyi Gábor gr. inditványáról. — Holnap tárgyalják.

A ház harmadszori felolvasásban is megszavazta az indemnity-javaslatot.

Következik

a vallás- és közoktatásügyi költségvetés.

Dániel Ernő előadó elfogadásra ajánlja a költségvetést. Konstatálja, hogy a költségvetés nagyobb a tavalyinál, de viszont a bevételek is tetemesen emelkednek s azt találjuk, hogy a fedezetlen összeg 148 ezer forint. Ez az emelkedés azonban csak látszólagos, mert a költségtöbblet n a g y o b b, amin ugy segitettek, hogy az épitkezéseknél a törlesztési többletet jelentékenyen leszállitották. Ajánlja a költségvetést elfogadásra. (Helyeslés jobbfelől.)

Sághy Gyula a kormány egyházpolitikáját akarja birálni, amihez képest azonban okvetlenül szükségesnek tartja nyilatkozni az egyházpolitikai kérdésekről, amelyeknek állapota világot vet a kormány politikájára is. Bizalommal nem viseltetik a kormány iránt, ez legyen tájékoztató beszédében. A kormány politikája fölkavarta az ország békéjét s a támasztott izgalom még egyre fokozódik, mert a kormány nem teszi meg az intézkedéseket arra, hogy ez az izgalom elmuljék. Ez az izgalom datálódik a hires februári rendelet óta. Az anyakönyvek polgári vezetésére aligha fog csillapitólag hatni. A reczepczió teljesen ellenkezik a vallásszabadság eszméjével, mert a hol vallásszabadság van, ott bevett felekezeteket reczipiálni értelmetlenség. A polgári házasság kérdésével azt kérdezi, hogy vajjon az csakugyan a szabadelvüség követelménye? Mindenesetre azonban megfontolandó, hogy vajjon elég érett-e népünk erre az ujitásra? A katholikus autonomia nélkül azonban azt tartja, hogy liberális egyházpolitikát csinálni nem lehet. Legnagyobb ártalmára van az állapotoknak az a habozás, amelyet e kérdések mielőbbi elintézésével szemben tanusit a kormány. Ha van a kormánynak reménye, hogy vállalkozását keresztül viheti, tegye ezt habozás nélkül, ellenkező esetben adjon helyet másoknak. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Csáky Albin gr. nem szándékozott egyházi vitát idézni, de mivel provokálták, Horánszky és Sághy után ő is hozzá szól a kérdéshez. Azt akarja megvilágitani, hogy mint támadt ez az egyházpolitika és az adott helyzet? Azzal vádolják a kormányt, elhamarkodottan járt el és hogy a kormány provokálólag és támadólag lépett fel. Ezekre is ki kell terjeszkednie, mert ezek a vádak igaztalanok. Mindenekelőtt kijelenti, hogy beszéde nem mentegelődzés akar lenni, mert erre oka nincs. Annyi felekezet mellett, mint nálunk, csak ugy lehet megőrizni a felekezetek békéjét, ha az állam veszi kezébe az illető ügyek gondozását. Ez volt a felfogása már akkor, midőn a förendiház a mult évtizedben egy erre vonatkozó javaslattal foglalkozott. Mindenik szónok azt vallja, hogy a februári rendelet okozója minden zavarnak. A rendelet kibocsátásával teljes jóhiszemüséggel cselekedett és azzal a tudattal, hogy hitelvet nem fog sérteni. Mivel azt mindig kétségbe vonják, kénytelen bizonyitékokat fölhozni. A hetvenes években merültek föl elkeresztelési ügyek. Az állandó praxis az volt, hogy a bepanaszolt papok fölebbvalóit kérték arra, hogy utasitsa az illető papot, a vitás keresztségi levelet adja ki. Hivatkozik egy esetre, midőn egy érsek a felszólitásra feleli, hogy utasitotta az illető lelkészt a törvényes eljárásra; több esetet hozott föl, melyekben a főpapok utasitották alárendelt plébánosaikat, hogy a törvény értelmében járjanak el most és a jövőben is. Nem tudja, szükségesnek tartja-e a ház, hogy tovább is sorolja fel az adatokat. (Felkiáltások: Halljuk!)

Vajay István: A bünösök nevét kérjük!

Csáky Albin gr. felsorolja valamennyi esetet és ebből azt következteti, hogy tehát ezekből az esetekből látható, hogy akkor nem volt lelkiismereti összeütközés sem a főpapok részéről, sem a főpapi rendeleteket végrehajtó papok részéről. Hát akkor mért találta volna a miniszter a lelkiismereti összeütközést, ha azok a papok nem találták az összeütközés fennforgását, hanem eljártak a törvény értelmében? Ilyen állapotok között szánta rá magát a kormány, hogy a polgári anyakönyveket behozza, még pedig a vegyes házasságbeli gyermekekre nézve külön polgári anyakönyvet vezessenek. Ez kizárja az elkeresztelési eseteket, tehát a kormány békéltető szándéka kétségtelen. Az egyház a kormány ezt a szándékát nem akarta elfogadni. (Felkiáltások: Mért kérdeztek tőlük?) Azért, mert békéltető törekvéseink voltak. (Helyeslés jobbfelől.) Erre aztán elhatározta a kormány, hogy behozza az általános polgári anyakönyvvezetést. De ezt a módust sem akarták elfogadni, mondván, hogy a békét semmi sem állithatja helyre, csak az alaptörvény megváltoztatása. Az állam érdeke itt kétségtelen, mert saját polgárainak békéjét és érdekeit szem előtt kell tartania. Igy került aztán előtérbe a polgári házasság kérdése, mely az alaptörvény módositásának előfeltétele. Nem volt más, mint vagy meghajolni az egyház előtt, vagy kivonni az államot érdeklő dolgokat. Horánszky a kormányt habozással vádolta. A kormány mindig egyirányban haladt: hogy biztositsa az állam tekintélyét. Hivatkozott a Szivák-féle határozati javaslatra. Ez a javaslat arról szól, hogy ha a kormány az 1868. LIII. t.-czikknek rendeleti uton nem tud érvényt szerezni, szerezzen érvényt törvényhozási uton. Nos hát nem ezen az uton jutott a kötelező polgári házassághoz? Reményli, hogy még a vita folyamán többször lesz alkalma felszólalni. Ajánlja a költségvetést. (Zajos, hosszantartó lelkes éljenzés jobbról.)

Az ülést öt perczre felfüggesztették.

Szünet után

Fenyvessy Ferencz: Hasonlattal kezdi beszédjét. Shakespeare Lear királyában Cordelia e leghivebb gyermeke édes apjának s még se részesül az apai szeretetben. Igy a közoktatásügy is, mely szintén leghivebb gyermeke a hazának, nem részesül kellő méltatásban, még azok részéről sem, akik arra hivatottak, a mint azt ma Sághy is bebizonyitotta, a kinek, tanár létére, egyetlen szava sem volt a közoktatásügy számára. A közoktatás emelésétől függ Magyarország jövője. Nem akar bővebb fejtegetésekbe bocsátkozni, mert helyesebbnek tartja, ha a vita sulya a részletekre helyeztetik át. Csak egyes kérdésekről kiván nyilatkozni s pártja nevében egy határozati javaslatot terjeszt be. Üdvözli a miniszter nagy tervét, a melynek neve egységes középiskola. Ennek létesitése föltétlenül szükséges. A mai kor gyermekének praktikusnak és tudományosnak kell lenni. A másik megjegyzése az iskolák egymásközti viszonyára vonatkozik. Nálunk feltétlenül szükséges, hogy az iskolák egymással közelebbi nexusba hozassanak. A harmadik oly fontos, hogy annak felemlitését szükségesnek tartja. Vannak iskolák, a melyeket valósággal elcsentek a közoktatásügyi miniszteriumtól s vannak iskolák, a melyekhez a kultuszminiszternek semmi köze. Van iskolája a bányászoknak, ezek a pénzügyminiszter, vannak földmivelési iskolák, azok a földmivelési miniszterium hatáskörébe tartoznak. Ha igy reparáljuk az iskolákat, meg fog történni, hogy minden szakminiszternek lesz iskolája, csak Csáky Albin miniszternek nem. Rá akar térni az egyházpolitikai kérdésnek ama részére, mely a katholikus autonomiára vonatkozik. A főváros és a törvényhatóságok egy része már nyilatkozott az autonomia mellett. A párbér és a kegyuraság kérdését csak az autonomia oldhatja. Mind a kettő anachronismus. A kegyuraságot rátukmálják olyanokra is, a kik

TÁRCZA.

— Márczius 8. —

Képek az asztal mellől.

— Irta: Arzéna. —

Szép és kedves, kimondhatatlanul gyönyörüséges vagy asszonyi száj! Megalkottal az üdvösségre, hogy rólad erőt és vigaszt meritsen az élet küzdelmeiben eltikkadt halandó s fogalmat alkothasson magának a paradicsom örömeiről.

Szép vagy, a midőn csöndes hallgatásban mosolyra vonulsz s rózsásan árulod el a szivben keletkező érzelmeket, gondolatokat. Kedves vagy, midőn halk suttogással kimondod a boldogitó „igen"-t. Végtelenül kedves vagy: midőn szüzies megadással elröppenni engeded az első csókot s gyönyörüséges, a mint második énedet, a picziny gyermek-ajkakat gyöngéden kényszerited, hogy utánad dadogja a fönséges két szót: apa, mama!

De nem vagy mindenkor ilyen! Nem, mert tudsz és szeretsz — o z s o n n á z n i. Az még nem volna hiba, hogy jó étvágygyal, kecscsel éz gourmanderiával tudod eltüntetni az iny- és érzékcsiklandó dolgokat, ám te más egyebet is föl tudsz emészteni gyönyörüséges asszonyi száj!

Avagy ama hatásos nagy jelenetnél, melyre még mindig mosolyogva gondolsz vissza, — a Bihari Feri füstbe ment házasságában — nem te vitted-e a főszerepet? Nem te nyillottál-e föl, zaklatva a hiuság és irigységtől, hogy megmérgezd a hiszékeny Tini mama határozatlan szivét? Ah! minő pillanat volt az, a mikor a dusan megrakott asztal mellett — a társaság épen az élvezés édes semmittevésébe mélyedt — negédesen felsóhajtva szólaltál meg:

— Ha tudnátok, mily szomoru emlékeket ébreszt szivemben e mai nap!

Kiváncsi ajkak az asztal körül sürgetőleg követelték az eset elmondását.

Elmondottad. Egyszerü, mindennapi történet volt az. Egy ifju szeretett egy leányt, a ki viszont szerette Nem lehettek egymáséi. A férfi könnyen vigasztalódott, uj virágokat, uj örömöket nyujtott eléje az élet és ő nem idegenkedett ezektől. A leány sorvadt s megtudván, hogy elfelejtették, gyorsan ölő méreggel vetett véget szenvedésének. Utolsó perczében — évfordulója van ma — borzalmas átkot szórt arra a nőre, ki egykor birni fogja hütlen kedvesét. S ha látom — fejezéd be történetedet — hogy e férfi mily boldogan, vidáman és gondtalanul éli napjait, föllázadok a sors részrehajló igazságtalansága ellen!

— Hamar a nevét!? Mondják, kiáltották az ujdonság ingerétől meglepett szájacskák; te pedig nem voltál titkolózó.

— Bihari.

Szegény Baranyai Jolán hanyatlott vissza helyén. Ové volt az egyetlen ajk, mely nem harsogtatta Biharira, hogy: „Nyomorult!"

Tini mama kissé babonás, kissé arisztokratikus, csöppet sem modern egyénisége föllázadt még gondolatára is annak, hogy ily férfi nejévé engedje lenni leányát, kire a város legelőkelőbb, egyedül itéletképes hölgyközönsége meghozta a lealázó határozatot. Fájó szivvel jelentette ki: ha leánya nem képes elviselni a szakitás okozta fájdalmakat, inkább epedjen, fonnyadjon el igy, mint ama szerencsétlen teremtés átka által utolérve.

A párthie — föl lett ozsonnázva.

S ti, többi szájacskák, mosolyogva róttátok meg a bohó Tini mamát, a ki oly esztelenül felült a merész Evelin koholmányának.

. . . Kicsiny városkának intelligens asszonyait rendesen meleg barátság füzi egymáshoz. Ha megesik néha-néha, hogy — ismét csak miattad fecsegő száj! — meglazul ez a kötelék, ismét helyre hozza azt az egymásra utalt állapot. Es ez a barátság nem oszlik el, ha a társaságnak egy tagját: messze vidékre veti is a sors, az érdeklődés örökké fönnmarad.

Irén ő nagysága tudta ezt s a mint hazajött B.-ből, ki sem pihente az ut fáradalmait, már is apró levélkéket bocsájtott szét a maga ingadozó, bizonytalan betüivel:

„Ma délután szivesen látlak ozsonnára. Tegnap jöttem haza B.-ből."

Czudar, zimankos idő volt, uttalan utakon, hófuvásokon kellett keresztül hatolni Irén lakásáig, ám ti megjelenteket mind egy szálig, csevegő, beszédes ajkak.

nem katholikusok. A katholikus autonomiának czélját és hivatását nem találja másban, minthogy a katholikus összes szellemi és anyagi erőit a magyar kulturára forditsa. És az autonomia szerveztessék katholikus alapon, a mint a református szervezetek református alapon. Idézi egyik beszédjét, a melyet a katholikus autonomia érdekében mondott volt el. Az autonomia létesitése érdekében határozati javaslatot terjeszt be. Egyuttal kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja s megszavazza. (Zajos helyeslés.)

Szalay Imre azt hiszi, hogy a kormány egyházpolitikai törekvése minden egyéb volt, csak nem a békére való törekvés. A kormány mindent megtett a szenvedélyek föllángoltatására.

*

Budapest, márczius 7. (Saját tudósitónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósitónk a következőket sürgönyzi:

Szalay után Hortoványi József beszélt unalmas, hosszu, ultramontán abszurdumokkal.

Lukács Béla több kisebb javaslatot terjeszt be.

A vitát holnap folytatják.

Városi közügyek.

Arad a mult hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

(Vége.)

A személy- és vagyon biztonságot nagyobb mérvü bünesetek nem zavarták. A 37 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 30 esetre nézve kinyomoztattak. A kihágási biróságnál mult hóról maradt hátralék 2, februárban befolyt 191, elintézésre várt összesen 193, ebből elintéztetett 159, a biróságokhoz áttétetett 25, maradt tárgyalás alatt 9. Letartóztatva volt 121 egyén, elitéltetett 76, a biróságoknak átadatott 11, kiutasittatott 34. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyaltatott és elintéztetett 27. Letartóztatva volt 51, eltolonczoltatott 28, rendörileg fenyittetett 23.

Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 537 cseléd, 14 idegen és munkát kereső egyén és 1361 gyári munkás. A vendéglőkben szállva volt 1112 utas. Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyaltatott 22, megfenyittetett 19 cseléd.

A kapitányi hivatal mint iparhatóságnál iparjogositványt nyert 10 iparos, 16 kereskedő, iparát áthelyezte 6 iparos, 9 kereskedő, iparát megszüntette 4 iparos, 9 kereskedő. A tanonczlajstromba bejegyeztetett 2 iparos, 2 kereskedőtanoncz, felszabadult 4 iparos, 2 kereskedő, a tanviszony megszünt 2 iparosnál. Munkakönyvet kapott 15 segéd, azzal jelentkezett 61. Ideiglenes igazolványt kapott 2, azzal jelentkezett 5. Iparkihágási ügy tárgyaltatott 3, büntettett 2 iparos, 2 tanoncz.

A városi szegényápoldában elhelyezve volt 38 egyén. Élelmezésükre 1056 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesittetett január hó végén 398 egyén, februárban szaporodott 1, elhalt 5, maradt a hó végén 394. A város közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt 63, februárban szaporodott 1, mesterségre adatott 1, marad a hó végén 63. Nem a város a közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt 133, februárban bejelentetett 7, más helyre adatott 1, elhalt 2, maradt február hó végén összesen 137.

Tüz- eset nem volt.

A községi biróságnál január hóról elintézetlen maradt 138 ügy, februárban befolyt 602, elintézés alatt állott összesen 740 ügy, ebből elintéztetett 466, tárgyalás alatt marad 274, végrehajtás foganatosittatott 96, árverés tartatott 3.

A katonaügyek szabályszerűen vezettettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 70 közös hadseregbeli és 35 honvéd tartalékos. Utóállittatott 1 helybeli és 1 idegen illetőségü hadköteles. Felülvizsgálat utján elbocsáttatott 1, Előfogat kiállittatott 5.

Az adóbehajtás eredménye a következő volt: Befolyt állami adóban 61,878 frt 48 kr, leiratott 407 frt 71 kr, összesen 62,286 frt 19 kr, hadmentességi dijban 112 frt 58 kr, jog- és bélyegilletékben 604 frt 82 kr, városi adó 24,762 frt 96 és fél kr, leiratott 136 frt 15 kr, összesen 24,899 frt 11 és fél kr, utadóban 3631 frt 15 kr, leiratott 31 frt 10 kr, összesen 3662 frt 25 kr; átiratási dijban 1615 frt 11 kr, iparkamarai dijban 1438 frt 62 és fél kr, idegen közadóban 4916 frt 93 kr, leiratott 6553 frt 77 és fél kr, összesen 11,470 frt 70 és fél kr.

Az árvapénztár forgalma volt bevételben a mult havi maradványnyal együtt 273,124 frt 32 kr, kiadás volt 15,608 frt 97½ kr, maradvány 257,515 frt 34 kr.

A házi pénztár forgalma volt bevételben 59,633 frt 98 kr, kiadásban 47,282 forint 73 krajczár, maradvány 12,351 frt 25 kr. Az utépitési alap bevétele volt 12,569 frt 46 kr, kiadása 767 frt 50 kr, maradvány 11,801 frt 96 kr. A védgát alapállása volt 10.061 frt 6 és fél kr, kiadása 800 frt, maradványa 9261 frt 6 és fél kr. A különféle alapok bevétele volt 394,282 frt 19 kr, kiadása 13,700 frt 42 kr, maradványa 380,581 frt 77 kr.

Kövezetvámban befolyt 2256 frt 11 kr, helypénzben 1840 frt 40 kr, partvámban 5 frt — kr, összesen 4101 frt 51 kr, kiadás volt 771 frt 71 kr, marad tiszta jövedelem 3329 frt 80 kr.

A mértékhitelesitő hivatalnál hitelesittetett 44 darab folyadékmérték; 1455 darab hordó; 6 darab mérleg.

Hitelesitési dijban befolyt 532 forint 10 krajczár.

Az állategészségügy kielégitő volt.

Arad, 1893. márcz. 4.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 761.4 mm., délután 2 órakor 763.3 mm. **Hőmérsék:** reghel 7 órakor C° + 3.4, délután 2 órakor C° + 8.0. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor N. 6, délután 2 órakor EN. 6. **Felhőzet:** reggel borult, délután borult. **Csapadék** az utóbbi 24 órában: 1 miliméter.

Vizjelzés.

1893. évi márczius hó 7-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, marosi vizállás és jégvastagság.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztimétr.
Branyicska	+ 4°	borult	+ 140
Arad	+ 4°	felhős	+ 46
Makó	+ 4°	felhős	+ 203

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. márczius 7.

A m. kir. folyammérőki hivatal.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 8. —

Változó felhőzet. — Jelentékeny csapadék nélkül. — Éjjel fagy.

Az

„ARADI KÖZLÖNY"

előfizetési árai:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 24 korona = 12 frt — kr
Fél évre . . . . . 12 korona = 6 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 6 korona = 3 frt — kr.
Egy hóra . . . . . 2 korona = 1 frt — kr.

Vidéken szétküldve:

Egész évre . . . 28 korona — fillér = 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 14 korona — fillér = 7 frt — kr.
Negyed évre . . 7 korona — fillér = 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . . 2 korona 40 fillér = 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 10 fillér = 5 kr, vidéken 12 fillér = 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb dijak az „ARADI KÖZLÖNY" kiadóhivatalának („**Aradi Nyomda-Társaság**") küldendők, ugyszinte ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság."

Arad szava.

— A mai közgyüléshez. —

Aradváros köztörvényhatósági bizottsága a mai nap tartandó közgyülésén fogja tárgyalni azon inditványt, melyet különböző pártállásu, több tekintélyes polgár irt alá s terjesztett a közgyülés elé, hogy ez utóbbi a kormány liberalis egyházpolitikai elveinek helyeslését mondja ki.

Aradváros hazafias és szabadszellemü, felvilágosodott polgársága tartozik amaz elégtétellel — önmagának, hogy az inditványt impozáns egyértelmüséggel emelje határozattá. Csak a szabadelvüség báránybőrében lappangó ultramontanizmus vagy a haza és szabadság igaz ügyétől eltekintő vak pártérdek kereshet a müvelt közvélemény ilyetén manifesztácziója elől kibuvót azon ellenvetéssel, hogy ez által bizalom szavaztatnék a kormánynak, ami az ellenzéki állásponttal nem fér meg. Mert az a programm, melynek keresztülviteléhez a mostani kormány állását kötötte, oly szorosan egybe van forrva a nemzet szuverenitásának és a lelkiismeret szabadságának elvével, hogy a ki ez elvek győzelmét akarja, nem maradhat tétlen nézője amaz agitácziónak, melyet az ultramontanizmus nyiltan és titokban, parlamentben és azon kivül ellenök folytat.

A reakczióval szövetkezett ultramontaniz-

Hogyne! B.-ben ifju szép menyecske ismerősötök van. Alig egy éve távozott közületek, ah, vajjon mit tud felőle Irén?

Kérdezősködtek. Irén hallgat. Csak mikor asztalán a párolgó kávé ereje, zamatja szinte bódit, kezdi meg jelentését:

— Láttam Irmát. Oly szép, üde és csinos az az asszony, hogy csöppet sem csodálom, ha egyik-másik városi don Juannak megakad a szeme rajta.

— Ah, hát föltünt? És a kis menyecske hogy veszi ezt?

— Kellemesen, barátom — ez ő nagyságának kedvencz szójárása — hódit, udvaroltat magának, sőt azt tartom, hogy —

— Hogy?

— Mi az?

— Mit tartasz?

— Légyottjai vannak! Ugy van! A sétatéren találkoztam vele. Alig váltottunk pár szót. Többször megnézte óráját s bocsánatot kérve tőlem, a faképnél hagyott. Hallottam is több efélét.

— Botrony! És férje?

— Ah, a férje? hisz az egy különcz! Talán eszébe sem jut, hogy mig ő szám-labirintokba temetkezik, merre kalandozhat a felesége. Pedig végre is Irma elég szép asszony, hogy feltünjék, s elég élénk, talán kissé könnyelmü . . .

A megkezdett szót kopogtatás szakitja félbe s belép: Irma. Mosolyogva, szeretettel üdvözli a jelenlévőket s leül az asztal mellé, hol pár pillanattal előbb az ő becsülete lakmároztatott fel.

A viszontlátás örömének csillapultával a kis menyecske hosszasan elhallgat. Finom orrocskáját kutatólag emeli föl, mintha ez átfülledt, pacsuli és ylang-ylangtól nehéz levegőben idegen elemet akarna fölfedezni. Majd halkan odaszól a mellette ülő háziasszonyhoz.

— Nem tudom, csalódtam-e, de nekem ugy tetszett az ajtó előtt, mintha itt benn nevemet emlitették volna.

— Jól hallottad, kedveském! Most, hogy hazajöttem B ből, felőled kérdezősködtek közös barátnőink. Dicsérntünket, elismerésünket s elragadtatásunkat nyilvánitottuk egymás között, hogy te szép, fiatal, csinos, gyermeknélküli asszonyka, a nagy város zaja, és ezer élvezete között is oly szépen megőrizted háziasságodat, s szerény föllépésedet. Nemde hölgyeim?

Beszédes, csevegő ajkak siettek igent mondani s csókkal nyugtatni meg a kérdezősködöt. Azonban, a mint feléje közeledtek, elszorultatok s ő kénytelen volt szemeit pillanatra lehunyni a rettenetes látomány előtt.

Mert: szép és kedves, kimondhatatlan gyönyörüséges vagy asszonyi száj; de soha sem annyira, mint a mily rut, kiállhatatlan, megvetésreméltó tudsz lenni, nem is olyan ritkán . . .

musnak egyik legerősebb fegyvere azon állitás, hogy Magyarországon a közvélemény azon szabadelvü reformok megvalósitását nem sürgeti. Nos, az igazügy ellenségei kezéből a hazugság e veszedelmes fegyverének kicsavarásában közremüködnie lesz hivatva a mai közgyülés az ő szabadelvü határozatával, s meg vagyunk győződve róla, hogy e hazafias kötelességében nem fog a többi derék magyar törvényhatóság mögött elmaradni, és a szent szabadságért folytatott küzdelmében az által lankadni, hogy azt nézi, kik harczolnak vele egysorban. A „svarczgelb", a „püspöki" Temesvár a szabadelvüség- és hazafiasságban ragyogó példával járt elöl s még a fővároson is tultett, midőn az álczázott ultramontanizmus legujabb szerkezetü dynamit-bombáját, a katholikos autonomia sürgetését, a hájfejü inditványozójának hátához verte.

Már pedig annyit Arad is csak ér, mint Temesvár, vagy tán többet is.

HIREK.

Márczius 8. Szerda. Róm. kath. naptár: János B. k — Protestáns naptár: János B. k. — Görög-keleti naptár (február 24.): Sz. Iván f. fel. — A nap kél 6 óra 29 perczkor, nyugszik 5 óra 54 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Márczius 8. Városi közgyülés délután 4 órakor.

Márczius 12. Az aradi polgári takarékpénztár közgyülése délelőtt 10 órakor.

Márczius 12. Slavianski Nandina és énekkarának hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

Márczius 15. Hazafias ünnepély a városházán délelőtt ½10 órakor.

Márczius 15. Az aradi szabadságharczi ereklyemuzeum megnyitása délelőtt 11 órakor.

Márczius 18. Katonai lóvásár Aradon.

Márczius 19. Thomson Caesar hegedümüvész és Kahlig Róza énekesnő hangversenye (Fehér Kereszt.)

— **Személyi hir.** Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök f. hó 16-án székhelyére visszaérkezik.

— **A hivatalos lapból.** Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsájtani:

Kedves Rakovszky! Önt a magyar állami számvevőszék elnökévé az 1870. XVIII. törvényczikk értelmében ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1893. évi február hó 15-én. Ferencz József s. k. Wekerle Sándor s. k.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Aradváros közigazgatási bizottsága tegnap délután rövid ülést tartott a városháza tanácstermében Fábián László főispán elnöklete alatt, ki üdvözölvén a megjelenteket az ülést megnyitottnak nyilvánitja. Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester elvassa havi jelentését, melyet lapunk egész terjedelmében közölt. Az adóügyi jelentésből kitünik, hogy a mult évben egyenes adóban befolyt 72,661 frt 08 kr, hadmentességiben pedig 203 frt 92, kr mely a polgármester jelentésével egyetemben tudomásul vétetett. Az állami utak javitása foganatositva lett, az utak állapota a körülményekhez képest kielégitő. Pozsgay Lajos dr főorvos jelentése szerint a város közegészségügyi állapota javult, mit a kanyaró-járvány apadása mutat legjobban. E betegségben február hóban csak 48-an szenvedtek, mig az előbbiben 236-an. Elhalt a mult hóban a város területén 129 egyén, az arány 31 pro mille. A tanfelügyelő jelentése tudomásul szolgált, nemkülönben az, hogy Werner László tanitónak, ki betegeskedése folytán munkaképtelen, évi 240 frt nyugdij szavaztatott meg, illetőleg engedélyeztetett. A fogház állapota s az ottani egészségügy örvendetes tudomásul szolgált. Az árvapénztár jelenlegi állapotát a következő számok tüntetik fel: maradvány a mult hóról 24,968 frt 82 kr; bevételekkel együtt a jelenlegi pénztár-álladék 273,174 frt 32 kr, mely összeg különböző pénzintézeteknél van gyümölcsözöleg elhelyezve. Özv. Ludig Lajosné 4 bolgárkerék felállitását kérelmezi az élővizcsatornáig kinyuló földjeinek öntözésére. Az engedélyt az első foku hatóság 50 évi időtartamra megadta, ugy azonban, hogy az a vizmennyiség apadásánál, vagy egyéb közbejátszó körülményeknél megvonható. A mezőhegyesi ménparancsnokság e határozat 5. pontjának megváltoztatását kerelmezi, mit el nem fogadtak. Igy az első foku hatóság határozata érvényben marad. A zárszámadások tudomásul szolgáltak, és áttétetnek a számvevőséghez. A pénztári eredmény ez. Tiszta bevétel volt 1891-ben 24,929 frt 46 kr, átfutó 124 frt 28 kr, összesen 25,113 frt 74 kr, kiadás: 15,804 frt 43 kr, átfutó 328 frt 03 kr, maradvány 4981 frt 28 kr. Ennek ellenében 1892-ben volt bevétel 25,727 frt 40 kr, átfutó 322 frt 03 kr, összesen 35,020 frt 71 kr, kiadás 26,272 frt 78 kr, a maradvány 8307 frt 85 kr. Az óvodák felügyeleti jogának megállapitása után több apró ügy elintézésével az ülés véget ért.

— **Arad és az egyházpolitikai kérdések.** Az előkészitő tanácsa tegnap tárgyalta több törvényhatósági bizottsági tag azon inditványát, hogy a mai közgyülésből az egyházpolitikai kérdéseket pártoló és üdvözlő felirat intéztessék a város nevében a kormányhoz és a képviselőházhoz. A tanács az inditványt pártoló javaslattal fogja a mai közgyülés elé terjeszteni, melynek az inditvány egyik legérdekesebb és legfontosabb tárgya lesz.

— **A városháza kivilágitása.** E. Illés László inditványt terjeszt a mai közgyülés elé a városi széképületnek márczius 15-én eszközlendő kivilágitása tárgyában. Az inditványt a tanács is pártolja.

— **Fősorozás az aradi járásban.** A vármegyén tegnap folytatták az ujonczozást. Behivatott 118 hadköteles a második korosztályból. Ezek közül bevált 19 ujoncz és 1 póttartalékos. Fegyverképtelennek találtatott 2, visszahelyeztetett 1 hadköteles. Megvizsgált a bizottság 57 harmadik korosztálybeli hadkötelest i, akik közül a közös hadsereghez 8 ujoncz és 2 póttartalékos, a honvédséghez pedig 3 ujoncz és 1 póttartalékos vált be. Fegyverképtelennek nyilvánittatott 40. Tegnap délben Szathmáry Gyula alispán, a bizottság polgári elnöke a sorozóbizottság tiszteletére fényes lakomát adott a vármegyeházán. A sorozást ma befejezik.

— **Szünő gyermekjárványok.** Aradon örvendetesen csökken napról-napra a difderitisz- és kanyaróbetegek száma. Január 1-től tegnapig difteritiszben megbetegedett 51 gyermek, meghalt 15, gyógykezelés alatt áll 2, a többi felgyógyult. Kanyaróbeteg a mult év deczember 15-től tegnapig 385 volt. Közülük 12 meghalt, 27 kezelés alatt áll, a többi mind felgyógyult. Remélhető, hogy ha az idő megállapodik, a gyermekjárványok teljesen megszünnek s nem követelnek több áldozatot.

— **Lámpafény a Baross-parkban.** A Baross-park világitása tárgyában kiküldött bizottság azon javaslatát, hogy a világitás a légszeszvilágitási társulat ajánlatához képest Auer-féle ivlámpákkal történjék, Aradváros tanácsa pártolólag terjeszti a mai közgyülés elé.

— **A polgári házasság legbuzgóbb hivei.** Egyik községben történt a minap, hogy a plébános nevenapját tartván, a környékbeli tisztelendő urak mind odagyülekeztek. Mondani sem kell, hogy a fekete kávé mellett rákerült a sor a polgári házasság kérdésére is.

— Hát reverendissime! te nem gyüjtöttél aláirásokat a polgári házasság ellen? kérdezte az egyik vendégpap a házigazdát.

— De hogy nem, felelt a plébános, megpróbáltam én is, csak hogy pórul jártam vele.

A páterek kiváncsian kérdezősködtek a dologról, mire igy folytatta a házigazda:

— Hát kedveseim, ide mentem az ivvel először is a szomszédba, legközelebb lévén. Beállitok istenfélelmökről ismert hiveimhez, mondom nekik, hogy mi járatban vagyok s eléjök terjesztem az ivet. Az isten őrzött, meg, hogy ki nem dobtak.

— Hova gondol főtisztelendő ur?! mondta a két aggszüz megbotránkozva, bánjuk is mi, akármiféle házasság, csak házasság legyen!..

— Lefőzve siettem el s azóta nem is folytatom az aláirások gyüjtését.

— **Árviz esetében.** A földmivelésügyi miniszter a közlekedésügyi miniszterrel egyetértőleg a vasutakat is felhivta, hogy árviz esetében az ármentesitő társulatok és hatóságok közegeit a rendelkezésökre álló eszközökkel haladéktalanul támogassák, ha azok igénybevételéért hozzájuk fordulnak.

— **Mit akarnak a románok?** Nagyváradról irják lapunknak: A nagyváradi görög-keleti esperességi szinódus hétfőn tartott ülésében Diamandi Miklós zsinati jegyző inditványára, melyhez pártolólag szóltak Zigre Miklós dr, Duma Flórián dr és Buna János ügyvédek, elhatározta, hogy a polgári házasság behozatala ellen, mely egyházuk autonomáját sérti, ugy szintén az anyakönyvek polgári vezetése ellen tiltakozik s ily értelemben tesz előterjesztést a jövő hóban Aradra összehivandó egyházmegyei szinódusnak. — No, ez a tiltakozás sem fog véleményünk szerint nagy vizet felzavarni!

— **Katonai felülvizsgálat.** E hó 13-án délelőtt 9 órakor állandó vegyes katonai felülvizsgálat lesz a vármegyén Fábián László főispán elnöklete alatt.

— **Megüresedett jegyzői állás.** A nadabi jegyzői állás, mint irtuk, elhalálozás folytán üresedésbe jött. Ennek betöltésére most Péczely Elek kisjenői járási főszolgabiró pályázatot hirdet. A kellőkép felszerelt pályázati kérvények márczius hó 26-ig nyujtandók be az emlitett főszolgabiróhoz, a választás pedig márczius 27-én d. e. órakor történik meg Nadab községházában.

— **A kiskőruti telkek** eladása tárgyában a gazdasági szék által megtartott árlejtés eredményét nem fogadta el a tanács. Uj árlejtés megtartását rendelte el s azt a javaslatot terjeszti a mai közgyülés elé, hogy a négy telekből álló tömb, három részre osztassék fel s mint három nagy házhely bocsájtassék árlejtés alá.

— **Gőzgépkezelők vizsgája.** A gőzgépkezelők és kazánfűtők aradi vizsgáló-, bizottságánál a folyó évi márczius havi vizsgálatok 9-én fognak megtartatni. Jelentkezni lehet 8-án déli 12 óráig az aradmegyei állami épitészeti hivatalnál.

— **Összegett gyermek.** Aradon a Kapa-utcza 42. sz. házban tegnap este égő lámpa mellett kártyázott egy csomó gyerek. Szilágyi Mihály 9 éves fiu hadonázás közben fellökte a lámpát, melyből az égő petróleum ruhájára ömlött. A gyermek sulyos égési sebeket szenvedett, de azért valószinü, hogy felgyógyul. Az első orvosi segélyt Leitner Ernő dr nyujtotta, az esetről pedig Grén Nándor rendőrhadnagy vette fel a jegyzőkönyvet.

— **Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár** felügyelő-bizottsága ma d. u. 4 órakor az arad-csanádi vasutak palotájában lévő irodahelyiségében Fehér Gyula elnöklete alatt a mult évi mérleg és zárszámadás megvizsgálása czéljából rendes ülést tart, melyre a bizottsági tagok ez uton is meghivatnak.

— **Az ipartestületi betegsegélyző pénztár** tagjai felhivatnak, hogy előforduló betegség esetén a reggeli beteg-bejelentést a pénztár helyiségében pontban nyolcz órakor megtegyék, mert a pénztári orvos urak később távozván hazulról, csak délben jutnak a jelentés birtokába s a beteget is csak később látogathatják meg. Az igazgatóság.

— **Sorozás Eleken.** Az eleki járásban ma és holnap állitják mérték alá a hadköteleseket. A sorozó-bizottság elnöke Dálnoky Nagy Lajos főjegyző lesz, a ki már tegnap kiutazott Elekre.

— **Izgalom egy kaszárnyában.** Mint lapunknak Temesvárról irják, az ottani tüzérlaktanyában izgalmas jelenet volt tegnap. Egy Hajek János nevü gráczi születésü tüzérkáplár le akarta löni Munteanu nevü káplártársát, mivel ez kimaradás miatt rapportra idézte. Midőn Hajek nem találta ágyában Munteanu, izgalmában a revolvert a levegőbe sütötte, a mi által az egész kaszárnyát fellármázta. A katonák csakhamar üldözőbe vették, mire Hajek a vársánczra mászott s ott szivenlőtte magát. A tettet valószinüleg elmezavarban követte el. A revolvert hamisitott utalvány segélyével szerezte meg a szertárból.

— **Az aradi vásár.** Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatala tudatja a szomszédos törvényhatóságokkal, hogy az itteni tavaszi

országos vásár folyó évi márczius 17-étől 20-ig fog megtartatni.

— **Villámlás és menydörgés.** Az első tavaszi zivatarról megkaptuk az értesitést. Nádudvar hajdumegyei községből irják, hogy ott e hó 3-án este félnyolcz órakor nagy égi háboru volt villámlással és menydörgéssel Ez a menydörgéses zivatar is legjobb bizonyitéka annak, hogy vége már a télnek.

— **Akaratlan öngyilkosság.** Rumbekében egy odavaló házinyultenyésztő a tolvajok ellen olyan ágyut talált fel, a mely automatikusan működött és akkor sült el, ha valaki az istállóba lépett. Mikor a házbeliek közül valaki be akart menni az istállóba, előbb az ajtón kivül leoldotta a zsinórt, a mely a gyutacscsal volt összeköttetésben s csak akkor nyithatta ki veszedelem nélkül az ajtót. Minap egy paraszt aszony, a ki nyulakat eteti, elfelejtette a zsinórt leoldani, mikor az istállóba lépett. Az automatikus ágyu elsült s a szerencsétlen asszony a kapott seb következtében borzasztó kinok között meghalt.

— **Egy festőművész öngyilkossága.** Münchenben Gabl Alajos festőművész, akadémiai tanár felakasztotta magát. Tiroli születésü ember volt, ki Münchenben megtelepedett és szép hirnévre tett szert. Nyomasztó anyagi körülmények kergették a halálba, a mi különösen hangzik, mert kitünő hirnévnek örvendett és képeit drágán fizették. A legutóbbi öt évben azonban ismételten szélhüdés érte, a mi akadályozta a munkában. Rosszul folyt dolga és nem maradt utána csak husz fillérkészpénz. A müncheni művész-egylet tetemes támogatásban akarta részesiteni, de visszautasitotta. Nyolcz nappal ezelőtt lakásadóitól elbucsuzott azzal, hogy Innsbruckba utazik rokonaihoz. De nem utazott el, hanem bezárkózott szobájába. Midőn tegnap a cseléd benyitott, hogy megnézze, visszaérkezett-e már Gabl, megpillantotta feloszlásnak indult holttestét, mely a függőlámpára volt felakasztva. Az asztalon 20 fillér feküdt, mellette levél e szavakkal: „Ez a cseléd.“ Tegnap temették nagy részvét mellett. A katholikus papság részt vett a temetésben, mert föltette, hogy Gabl elmezavarban követte el öngyilkosságát. A sirnál a leghiresebb művészek mondtak beszédeket. Gabl, ki Defregger és Schmid Mátyás földije volt, a művészet terén is megközelitette a kiváló festőket. Szegény parasztemberek fia; 1845-ben született. Jó ideig nagybátyja szatócsüzletében dolgozott és csak szabad óráiban rajzolt. Gasser érsek figyelmessé lett reá és kiképeztette. Tizenhét éves korában került a müncheni akadémiára. Legnevezetesebb képei: Ujonczozás Tirolban, Főtisztelendő ur, mint békebiró, Varrógép-próba, Müncheni sörcsarnok.

— **Pályázatok.** Tizenegy dijas joggyakornoki áll. a budapesti itélőtábla kerületében 2 h. a. — Aljegyzői áll. a pestvidéki törvényszéknél 2 h. a. Dijtalan adóhivatali gyakornoki áll. a kolozsvári adóhivatalnál 2 h. a. Több II. oszt. posta- és táviróigazgatóságnál 6. h. a.

— **Apró hirek.** Jászberényből irják, hogy ott szombaton este hat órakor a gimnáziumi zenekar előadásán tüz ütött ki. Hogy nagyobb baj nem történt, az néhány bátor tanuló lélekjelenlétének köszönhető, a kik a tüzet csakhamar elnyomták. — Stockholmban Thule páncélos hajó vizrebocsátásánál a hid kettészakadt; a rajta levő emberek közül harminczan a tengerbe estek. Még nem tudni, hogy valamennyit sikerült-e megmenteni. — Hammerfesten tegnapelőtt nagy hózivatar dühöngött, minek következtében 15 halász bárkástól együtt elsüllyedt.

Szinház.

A szinház müsora:

Márczius 8. (Szerda) Huszárszerelem, Bolondok estélye, vigjátékok; Bónis Lajos jutalomjátékául.

Márczius 9. (Csütörtök) Az apósok, vigjáték; Kövessi Albert vendégfellépte.

Czifra nyomoruság.

— Márczius 7. —

Csiky Gergelynek egyik legnagyobb sikerü szinmüvét vette elő tegnap este a szinházi direkczió, s daczára annak, hogy nem nyert ezáltal egyebet, mint egy közepes házat, határozottan kötelességet teljesitett vele. Mi azonban tartozunk annak kijelentésével, hogy az előadás maga is olyan volt, mint a ház — közepes. Elsőrangu szinpadon nem acceptálható rendezést tapasztaltunk. A butordarabok karfái a földön heverésztek, az ajtóknál alakok leskelődtek, a szereplők végszóra nem jöttek be stb. Reméljük, hogy ezt a rendező a hátra levő rövid időre sem óhajtja állandósitani.

Góth Bálnait csaknem teljesen öntudat nélkül alakitotta. Nem a merev, nyugodt számtanácsos, de egy pathetikus, áradozó ifju volt, ki a saját hangjában gyönyörködik.

Arányi Bella (Bella) és Haraszti Hermin (Eszter) szerepeik magaslatán állottak, s finoman nüanszirozott játékukkal az előadásnak határozottan központjai voltak.

Szepesi Csomája elfogadható volt. A nyomoruságában is kedélyes napidijast kitelhetőleg hiven személyesitette.

Bónis ügyes Mádi, Pethes előkelő megjelenésü Tarczali volt.

Poprádi Endrét, a a drabnak egyik legtöbb tanulmányt igénylő alakját, Szarvasi Soma személyesitette, kinek eddigelé alig jutott szerep, daczára annak, hogy elsőrendü tagja a társulatnak. Tegnap esti ténykedése arról győzött meg, hogy Szarvasi használható erő, kit nem ártana többször is szerephez juttatni.

Tárnoki Gizi (Mézesné) ismét ragyogtatta fényes tehetségét, s teljes mértékben rászolgált a közönség tüntető nyiltszini tapsaira. **(Hr.)**

— **Gergely József jutalomjátéka** máról Somlóné távolléte miatt hétfőre halasztatott. Ma Bónis Lajos jutalomjátéka lesz az előre kitüzött jutalomjáték helyett.

Törvényszék.

Egy választás utójátéka.

Kolozsvár, márczius 7.

A bánffy-hunyadi zavargások ügyében a végtárgyalás tegnap reggel kezdődött. A törvényszék következőkép alakult meg: Elnök Szentkereszthy Zsigmond br., birák Becsek és Issekutz, közvádló Sami Lajos, védők Ferenczy Miklós és Incze József. A fővádlottak, mint felbujtók: Bródy Lajos nagy-károlyi ügyvéd és Torday Gergely bánffy-hunyadi ügyvédi irnok. Kivülök még 35 vádlott magánlak megsértése, hatóság elleni erőszak, sulyos testi sértéssel vádolva állt a törvényszék előtt. Nagyszámu tanu lett beidézve. Elnök a tárgyalást megnyitván, először is számbavételi a vádlottakat és a tanukat.

Tudvalevő dolog, hogy a vádlottak a zavargás előtti napon egy korcsmában mindent összezuztak. Ez ügyben hat vádlottat hallgattak ki, kik azonban mindent tagadtak és daczára, hogy a velük szembesitett csendőrök rájuk bizonyitanak, ők konokul megmaradnak tagadásuk mellett.

Végre megkezdődik a választási zavargások ama részének tárgyalása, midőn a Bródy pártjához tartozó tömeg a vasuti indóháznál az ogeresi kormánypárti választókat nem engedte be, mig fenyegetések közt meg nem esküdtek, hogy Bródyra szavaznak. Kihalgatták egyik legjobban terhelt vádlottat, Bálint János Balázst, ki mindent tagad, daczára, hogy a csendőrök reá vallanak. A kihallgatott tanuk a vizsgálat alatt tett vallomásaik terhelő részét nagyobbrészt viszszavonják. Kertész főszolgabiró, ki akkor csendesitette a népet, szemébe mondja Bálintnak, hogy ő egyik fökolompos volt a jelenetnél. Kihallgattak ezután még egynehány jelentéktelen vádlottat, kik azonban mindent tagadnak.

A tárgyalást, mely déli egy óráig és délután háromtól ötig tartott, folytatják.

— **Égető fagybalzsam.** Don Mojsza az aradi határban tüzet rakott s szalonnát sütött a pajtásaival. Mikor ismét munkához akartak fogni, Don Mojsza — nehogy a közeli asztagok tüzet fogjanak — lábával szétrugta a tüzet, egy parazsat Telekán Gyorgyené lábához lökött s mikor az asszony az égető fájdalomtól feljajdult, nagy flegmával vágta oda neki: „No nem baj, legalább a télen nem fagy el a lábad.“ — Az aradi törvényszék tegnap Don Mojszát két heti fogházra itélte azért, hogy máskor ne kedélyeskedjék.

Táviratok.

Csáky mai beszédjének hatása.

Budapest, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Csáky mai epochalis beszéde az egész házra rendkivüli hatást gyakorolt, remélhetőleg hasonló hatással lesz az egész országra. A képviselők feszült figyelemmel hallgatták és egyik ultramontán, de leginkább a papok közbekiáltásait valóságlehurrogatták. Vajay, Hock, Hévizy kezdetben megpróbálták, hogy Csákyt zavarba hozzák, de a tüntető lehurrogatásra elcsendesedtek. Minden fontosabb kijelentés után a jobboldal viharos éljenzésben, tapsban tört ki, miben résztvettek az ellenzékiek is, különösen a függetlenségiek. Beszéde végén Csákyt valósággal körülözönlötték a képviselők s elhalmozták gratulácziókkal, tapssal és éljenzéssel. A szabadelvüpárton volt a legkitünőbb hatással Csáky mai diadala. A klubban a hangulat emelkedett volt s nagy ovácziával várták Csákyt, ki azonban esti 8 óráig nem jelent meg a klubban, helyette Berzeviczy államtitkárnak gratuláltak.

A keresk. bank uj igazgatója.

Budapest, márcz. 7. (Saj. tud. táv.) A kereskedelmi bank volt igazgatójának, Lánczy Leonak helyébe Burghardt Konrád malomigazgatót kérték fel, ki a felajánlott állást elfogadta.

Jókai pályadijai.

Budapest, márcz. 7. (Saj. tud. táv.) Jókai az oraviczai kerületben müködő néptanitók számára három rendbeli, egyenként 200 korona pályadijat tüzött ki, kik az igaz vallásosság, hazafiság és a magyar nyelv oktatásában legjobban kitüntek. Csáky miniszter levelet intézett Jókaihoz, megköszönve a kultura nevében a pályadijakat.

Wekerle — diszpolgár.

Kolozsvár, márcz. 7. (Saj. tud. táv.) A törvényhatóság diszpolgárnak választotta meg Wekerlét, s a remek oklevelet küldöttség adja át.

Román-gyülés.

N.-Szeben, márcz 7. (Saját tud. táv.) A románok 9-én ismét gyüléseznek az egyházpolitikai programm ellen.

A Zagyva áradása.

Nagyabony, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Ujszásznál a Zagyva a gáttakat áttörte, s nagy területre kiöntött. A kár óriási.

Bolgár-ügyek.

Berlin, márczius 7. (Saj. tud .távirata.) A Berliner Tageblatt beszélgetést közöl, melyet bécsi levelezője tegnap egy magas állásu diplomatával a pétervári hivatalos lap legutóbbi nyilatkozata alkalmából folytatott. E nyilatkozatot — ugy mondá a kiváló diplomata — egészen nyugodtan lehet fogadni, sőt kielégitő hatást is tehet, a mennyiben ujból proklamálja Oroszország részéről a be nem avatkozás elvét a bolgár -ügyekbe. Ez azt bizonyitja, hogy a czár békeszeretetét más áramlatok meg nem ingatták.

A német császár Rómába utazása.

Róma, márcz. 7. (Saját tud. távirata.) A »Dirittó» Vilmos német császárnak Ró-

mába tervezett utazásának nagyobb fontosságot tulajdonit, már csak azért is, mivel Ferencz József király távol maradása politikailag mivel sem indokolható.

Róma, márczius 7. (Saját tud. táv. Vilmos császár ideérkezésének hire általános meglepetést idézett elő. A mint hirlik. a miniszterium birta a császárt ezen utazásra, hogy ez által egyrészt a figyelmet a Panamino-ügyről elterelje, másrészt pedig a hármasszövetséget megszilárditsa, melynek népszerüsége legutóbbi időben nagyban csökkent

Elfogott nihilisták.

Pétervár, márcz. 7. (Saj. tud. táv.) Kornitában két nihilistát elfogtak bombákkal és lázitó iratokkal. A börtönben bevalották szandékukat, hogy a czárt akarták meggyilkolni.

Himlő-járvány.

Ragnit, márcz. 7. (Saj. tud. táv.) A tanitóképezdét a városban fellépett himlőjárvány miatt be kellett zárni. A növendékeket ujból beoltották.

A kongresszus ülései.

Washington, márcz. 7. (Saj. tud. táv.) A tavasz folyamán a kongresszus nem fog rendkivüli ülést tartani.

Közgazdaság.

— **Budapest köbányai sertéskereskedelmi csarnok**. 1893. évi márcz. hó 6. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendü: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 51—52 krig Oreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 51—52 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgon felüli sulyban) 55—56 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 53—54 krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 51—52 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 51—52 krig. Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban 51—52 krig. — — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 50—51 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilogron felüli sulyban) 50—51 krig — Közép (pkint 220—260 kilogr. sulyban) 50—51 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 49—51 krig. Sertéslétszám: 1893. márcz hó 3-án volt készlet 112,200 darab 1893. márcz. 5-én felhajtatott: 3462 db. 1893 márcz. 5-én elszállittatott 1702 db. 1893. márcz. 6-án maradt készletben 113,960 drb. — A hizott-sertés üzletirányzata: változatlan.

Szeszüzlet.

— Márczius 7. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 50.— kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, márczius 7. d. u. 5 óra.

Gabona	Fa j		Irány-zat	100 kilogramm frt
Pest-Budapest	Buza	bánsági	csend.	7.30— 7.75
		tiszavidéki	„	7.45— 7.95
		pestvidéki	„	7.40— 7.90
		fehérmegyei	„	7.40— 7.90
		bácskai	„	7.45— 7.95
		észak-magyarországi	„	—.——.—
	Rozs	—	csend.	6.30— 6.45
	Árpa	takarmány	csend.	5.—— 5.30
		égetni való	„	5.40— 5.90
		sörfőzdei	„	6.20— 7.40
	Zab	—	szilárd	5.60— 5.90
	Tengeri	bánsági	szilárd	4.75— 4.80
		másnemü	„	4.70— 4.75
	Káposzta-repcze		szilárd	—.——.—
	Köles	—	szilárd	4.40— 4.60
Szekszárd-gabona határidőre	Buza	tavaszra	lanyha	7.46— 7.47
		junius 1894	„	7.32— 7.33
		őszre	„	—.——.—
	Tengeri	május-junius 1894	lanyha	—.——.—
		szept-október 1893	„	4.70— 4.71
	Zab	Budapest sz. tavaszra	lanyha	—.——.—
		Budapest sz. őszre	„	5.60— 5.61
	Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	lanyha	11.85—11.95

REGÉNY-CSARNOK.

ZÁTONYOK.

Irta: **Perfall Antal br.**

— Az „Aradi Közlöny" számára forditotta: —

[36] **Madzsar Gusztáv.**

A tükör megmondta neki, hogy nehéz lesz Müller Henry-ben Smidt Henryre ismerni, a „Columbia" kosarán töltött órák maguk is legalább tiz évvel tették öregebbé; de azért óvatosságra volt szükség.

Betty kétségkivül mindent megtett, hogy a visszakapott pénzen Crosby-Ranchot ismét megvegye, tehát ott kellett őt keresnie.

Ha még egyedül van, még hajadon, el volt határozva, hogy elmond neki mindent, a mint volt; el kell hinnie, meg kell bocsátania — hiszen valamikor szerette, ezt nem vitathatta el senki; ő maga volt az oka minden szerencsétlenségnek vad szenvedélyével. Várnia kellett volna. Ha férjhez ment, akkor veszélyesebb a dolog, férjének nincs oka tekintettel lenni reá, ha nem az az ember volt, a kinek valami megfoghatatlan okból legkevésbbé szánta, annak az ismeretlennek, saját küldöttjének.

Ennek ugy kellett őt fogadni, mint jótevőjét, mint boldogsága megalapitóját; de hisz ez nagyon valószinütlen volt, csak képzelete találmánya. Ha pedig nem kapta volna meg a pénzt, feltéve, hogy az az ember nem menekült meg, vagy — a mit még mindig nem akart elhinni — nyomtalanul eltünt a pénzzel, akkor Betty sem lesz Crosby-Ranchon, mert azt büszkesége sohasem engedné meg, akkor az Isten tudja hol van, szükségben, nyomorban, talán szolgáló a büszke Betty! Akkor minden áron nyomára kell találnia és ha megtalálta, érte kell dolgoznia egész életén keresztül. — Nem lehetett biztosat elhatározni, mielött a viszonyokat nem ismerte.

Hajója három hétig maradt Philadelphiában. Az első hét elteltével már nem volt ott jelenlétére szükség; szabadságot vett, azon ürügy alatt, hogy New-Yorkban rokonait látogatja meg s a következő vonattal Davenportba, Missouriba utazott, két állomásnyira Peoriától. Ez a város látszott a legkedvezőbb és legbiztosabb helynek, a honnan kutatásait végezheti.

V.

Crosby-Ranch ez évben gyökeres változáson ment keresztül.

Leánykájék születése óta, mintha Bernátot kicserélték volna, mert ő vitte a kormányt és annyi körültekintéssel, hogy általános csodálkozást keltett. Eddig még nem is ismerte birtokát; ujra felkapta azokat a vidéken szállongó régi hireket, hogy földjein bő petróleumforrások vannak; szakembereket hivatott segitségül s daczára a folytonosan emelkedő költségeknek és a kezdetben rossz kilátásoknak, fáradhatatlanul furatott — mig egy nap olyan forrásra fakadt, mely naponta ötven hordó petróleumot adott, s néhány hét mulva egy hasonlóan bő második forrásra talált. Alaposan fogott hozzá a munkához, a legközelebbi vasuti állomáson finomitót állittatott fel, melyet csőhálózattal kötött össze a forrásokkal. A nyereség rövid idő mulva óriási volt, Crosby-Ranch értéke háromszorosra, négyszeresre nött. Ez emelte önérzetét, most már a saját keresményével dolgozott. Szénégetőket és gőzmalmokat épittetett; a csodálkozó Bettynek most az volt a feladata, hogy a tulságos munkalázat mérsékelje, mely férjét fölemészteni készült.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

Özv. W. A. (Székudvar). Forduljon a kiadóhivatalhoz. E fajta szivességet csak előfizetőnek szokás megtenni. — **Dóri** (Arad). Ismételve kérjük, hogy mindent küldjön, csak verset ne. — **Káprázat** (Arad). Nagyon imelygős, az ilyen stylus rég divatját multa. Hireit besoroztuk. — **L-r.** (Arad). Köszönjük az elismerő sorokat. Kiméletlenül fogjuk ezentul is ostorozni, ha alkalom kinálkozik. — **R. G.** (Pécska). Megkaptuk régen, a hely szüke miatt késett, de legközelebb napvilágot lát. — **U. D.** (Arad). Köszönet a szép munkáért. Pénteki és szombati tárczánkban jelenik meg.

Aradvárosi szinház.

Évadbérlet 154. szám. Havibérlet 9. szám.

Szerdán, 1893. évi márczius hó 8-án:

Bónis Lajos jutalomjátékául

Huszárszerelem.

Vigjáték 2 felvonásban Irta: Murai Károly.

SZEMÉLYEK:

Barkós Gábor . . . . . Csatár.
Barkós Zsigmond . . . . . Szarvasy.
Anna . . . . . Haraszthi H.
Hüppig Kázmér . . . . . Sziklai.
Hüppigné . . . . . Follinuszné.
Sárika . . . . . Tárnoki G.
Kenéz Mihály . . . . . Szepesi.
Ká mán . . . . . Pethes.
Dér Pista . . . . . Bónis.
Berényi Pál . . . . . Sz. Németh.
Zsuzsi . . . . . Czirok R.

EZT MEGELŐZI:

Bolondok estélye.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Radó Károly.

SZEMÉLYEK:

Dr Ujváry Károly, ügyvéd . . . . . Góth.
Helén, neje . . . . . Haraszthi H.
Kovács Aladár . . . . . Bónis.
Mari, szobaleány . . . . . Takács J.
Hordár . . . . . Nyilasi.

EZT KÖVETI:

A rezervista álma.

Nagy katonai zenekép. Előadja a katonai zenekar Hulka Ede karmester személyes vezénylete mellett.

Kezdete 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Márczius 7. —

Fehér Kereszt szálloda: Helman Ferdinánd magánzó, Kolozsvár. Onucz M. mérnök, Bécs. Horváth Lajos birtokos, Győr.

Arany Kulcs szálloda: Roth Ferencz kereskedő, Kerülős. Meislers Mór kereskedő, Madrizesd. Kovács Lajos pék, B.-Gyula. Molnár Imre hivatalnok, Debreczen. Pelevrényi N. vállalkozó, R.-Lippa. Toni Antal mészáros, Lippa. Werner Imre kereskedő, Ágris. Kiss Imre szűcs, Debreczen.

Három Király szálloda: Orodi Nándor jegyző, Glogovácz Infelden Károly kereskedő, Burzsuk. Brasch József kereskedő, Borossebes.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

Nyilttér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyujt

ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi **9½ frt** tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi **7 frt** tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6½% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. **Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.**

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolitása biztosittatik.

167 1—10 **Az igazgatóság.**

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kisjenői jár. főszolgabirájától.

1028 | 1893. 166 2—3

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán Nadab községben a jegyzői állás üresedésbe jövén, az 1886. évi XXII. t. cz. 68. §-a értelmében eszközlésbe veendő betöltésére haturidőül **folyó évi márczius hó 27-én** d. e. 9 órája határidőül Nadab községházához kitüzetik.

Pályázni óhajtók felhivatnak, miszerint az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket 1893. márczius hó 26. napjáig alólirott főszolgabiróhoz adják be; a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Kisjenőn, 1893. márczius 4.

Péczely Elek,
főszolgabiró.

16 367 | 892. 146 3—3

Hirdetmény.

A nagym. mk. földmivelésügyi Miniszterium 31060/892. sz. a. a forgalomba hozott kissebb élő állatokkal való bánásmód szabályozása tárgyában a következő rendeletet bocsájtotta ki.

1.) Kettőnél több borjut, juhot, bárányt kecskét, malaczot, s a kissebb szárnyasokból négy párnál többet össze kötött lábakkal akár köz, akár magán fogyasztás, illetőleg használat czéljából szállitani, vagy vinni, s mindezen állatokat tgkintet nélkül a mennyiségre ily állapotban bármi czélra tartani tilos.

A marhavásárra vitt borjuk, és bárányok lábai azonban azon idő alatt még a vásár tart, s a mérlegelés eszközöltetik legalább 5 cm. szélességü hevederrel összeköthetők, mely állapotban az állatok mindenkor szalmára fektetendők. Libák, pulykák, s nagyobb szárnyas állatok, össze kötött lábakkal egyáltalában nem szállithatók, — s azok házalás esetében csakis honalj alatt vihetők. Halakat keresztül füzve szállitani, vinni vagy tartani tilos.

2.) Az 1 §.-ban meghatározott mennyiségen felül borjuk, juhok, bárányok, kecskék, malaczok csak is fedett, s oly kocsikban szállithatók, hogy az állatok a kocsiban állhassanak. — E czélból a kocsinak szilárd fenékkel kell birnia, és sem ezen sem a kocsi oldalainak alsó részén nyilásnak vagy hézagnak lenni nem szabad; Az oldalok felsőrészén $^2/_3$. rész szélességben a deszkák, illetőleg a léczek között hézagok hagyandók, hogy az állatot kivülről látni lehessen, és a kocsit levegő árhassa át.

3.) Bárminemü szárnyas állatot az 1 §-ban meghatározott mennyiségen felül csak ketreczes vagy fonott kocsikon, illetőleg ketreczekben vagy kosarakban szállithatók. E ketreczeknek ugy kell készitve lenniök, hogy az állatok kivülről jól láthatók és megkülönbözhetők legyenek.

4.) Az állatok megfelelő etetéséről, és itatásáról az eladó, vagy szállitó illetőleg a tulajdonos gondoskodni tartozik

5.) Ezen rendelet határozmányaiban ülköző eseményeket, és mulasztásokat az 1879 évi XI. t. cz. alapján a rendelet kihágásnak minösiti, mely kihágásnak elkövetői, a mennyiben cselekményük, illetőleg mulasztások, más fenálló törvények szigorubb határozmányai alá nem esnek, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

6.) Jelen rendelet ellen elkövetett kihágások alapján befolyó pénzbüntetések a város állategészségügyi alapjára, illetve állattenyésztésre forditandók.

Aradnn 1893. február 27.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

20,409 | 43. **M. kir. államvasutak.**

Hirdetmény.

III. pótlék életbeléptetése a m. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi dijszabáshoz (II. rész.

A magy. kir. államvasutak vonalain 1892. évi február hó 1-től érvényes helyi árudijszabáshoz (II. rész.) 1893. évi április hó 1-én a III. pótlék lép hatályba.

Ezen pótlék egyes határozmányok és kivételes dijszabások módositását, illetve kiegészitését — igy különösen a Budapest-ferenczváros állomás áru forgalmi korlátozására, a capragi „Sziszeki tárházak" által feiadott vagy oda rendelt küldemények dijszámitására, a Fiumába vagy Fiuméből szállitandó áruk csak a fiumei kikötő vám és szabad területén való kezelésére, a flumei Deltafatelep használatára, és a flumei vámraktárban ellátandó vámhordári szolgálatra vonatkozó, valamint az I. és VIII. kivételes dijszabásokban az azoknak alkalmazására nézve foglalt határozmányok megváltoztatását, illetve kiegészitését — továbbá határozmányok felvételét expressáruk szállitására nézve, végül a forgalomnak a budapesti pályaudvarokon való arányosabb megoszlása és akadálytalan lebonyolitása érdekében gyorsárukra nézve 100 kilogramonkint 6 kr teherárukra nézve 100 kg. kilgramonkint 3 kr pótilleték életbeléptetését Budapest, Angyalföld, Budapest-Lipótváros, Budapest nyugoti pályaudvar, és Rákos rendező pályaudvar állomásoknak a Rákoson át irányitó állomásokkal, vagy is a rákos—hatvan—rutkai, fülek-miskolczi, hatvan-miskolcz-kassai vonalak és ezen vonalak szárnyvonalainak, továbbá a rákos-ujszászi, ujszász-hatvani, miskolcz-sátoralja-ujhely-csap-tisza-ujlaki, szerencs-nyiregyházai (kir), kassa-sátoralja-ujhelyi, legenye-mihályi-irdvány országhatárai, csap-ungvári és bátyu-beszkid országhatári vonalak állomásaival való forgalmában, s ezzel kapcsolatban a vonatkozó dijszabási hatrozmányok megfelelő megváltoztatását, illetőleg a fent nevezett négy budapesti állomásra nézve az eddig fennállott, valamint ezuttal életbeléptetett pótilleték beszámitásával felállitott uj állomási dijszabást tartalmazza.

Ezen pótlék a m. kir. államvasutak igazgatóságának dijszabási osztályában, valamint nagyobb állomásain példányonkint 30 krért legközelebb megszerezhető.

Budapest, 1893. február hó 15-én.

130. 1—3. **Az igazgatóság.**

3102 | 893. 3—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur 11732/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhiré tétetik, hogy az osztrák csász. kir. kormány, a magyar korona országaiból származó rongyoknak, ocska ruházati czikkeknek, továbbá használt állapotban lévő fehér és ágynemüeknek Austriába való bevitele és átvitele iránt kibocsátott tilalmát visszavonta.

Ezen visszavonó rendelet következtében a magyar korona országaibol származó áruknak a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére való bevitel és átvitele az osztrák hatóságok részéről már semmiféle korlátozás alá nem esik ugyan; a mennyiben azonban némely czikkeknek és nevezetesen a rongyoknak stb. bizonyos helyekről való szállitása a belföldi forgalomban külön kiadott rendeletek által bizonyos mérvben korlátozva lenne, a korlátozás önként érthetőleg az illető csikkeknek Ausztriába vagy a külföldre való szállitására is vonatkozik s ennélfogva az ily czikkek az illető helyekről szállitásra nem vehetők fel.

Arad 1893. február hó 18-án.

A városi tanács.

2490 | 893. kh. sz. 144 3—3

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 3237/131 881. sz. a. kelt s a nagyméltóságu m. kir. Belügyminisztérium álta 54186/884. szám alatt jóváhagyott szabályrendelet alapján a ház, kert, szőllő és föld birtokosok, és bérlők felhivatnak, hogy udvarukban kertjükben, szőlőjükben és tanya földjeiken található gyümölcs és diszfákról, bokrok és cserjékről a hernyófészkeket és pete gyürüket folyó évi Márczius hó 15-éig leszedessék és azokat tüz veszélyre alkalmat nem szolgáltató helyen elégessék; — tavasz és nyár folyama alatt mutatkozó hernyókat és hernyó hálókat leszedessék és elégessék.

Minden tulajdonos és bérlő felhivatik, hogy amennyiben szomszédja a fennebbi kötelezettségnek eleget nem tenne, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse. A hivatkozott szabályrendelet 4. §-sa értelmében a rendes hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők azon felül hogy az általuk elmulasztott munkálat az ő költségükre hivatalból fog elrendeltetni 25 frt erejéig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frt erejéig fognak az elkövetett kihágásért büntettetni.

A kártékony rovarokat pusztitó éneklő madarak kimélése különösen ajánltatik a lakosság figyelmébe.

Aradon, 1893. február 25-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

A legjobb ekék közzé tartoznak a mi

EGYETEMES EKÉINK

önvezetékkel, 3—7", 4—8" és 6—10" mély szántásra.
Ezen egészen vas és acélból készült ekék bizonyára

a legtartósabbak s ezért a legolcsóbbak,

ne hiányozzanak tehát egyetlen gazdaságban sem, mert ezekkel az **egyenletes földmunkálat** legjobban érhető el.

Földek, melyek egyetemes ekékkel munkáltatnak, **jobb eredményt** szolgáltatnak, mert a mélyebb szántás által **gyomok kipusztittatnak** a talaj pedig teljesen porhanyitva és keverve lesz.

Hogy minden gazda megszerezhesse ezen egyetemes ekéket, azokat

3— 7" mély szántásra	Budapesten	31 forintba
4— 8" „ „		32 „
6—10" „ „		33 „

számitva szállitjuk.

A vetési idényhez kitünőknek bizonyult

SORVETŐGÉPEINKET

ajánljuk és pedig könnyü és középminőségü talajhoz

NE jegyüeket meritő-kerékrendszerre

13 soros 215 forint, 15 soros 235 forint, 17 soros 260 forint; nehéz talajok részére

az NH jegyüeket meritő-kerékrendszerre

13 soros 235 forint, 15 soros 255 forint, 17 soros 280 forint; hegyes és lejtős vidékek részére

a BD jegyüeket amerikai csigarendszerre

13 soros 235 forint, 15 soros 255 forint, 17 soros 290 forint.

Lóher-vetőkészülék mindegyik fajtához alkalmazható.

Képes árjegyzékkel kivánatra szivesen szolgálunk.

UMRATH és TÁRSA mezőgazdasági gépgyára

BUDAPEST, Váczi-körut 60. sz.

107 4—15

Minden hasonló készitményekkel szemben, előnyben kell részesiteni ezen labdacsokat, **mentesek minden ártalmas anyagtól**, a legnagyobb eredménnyel felhasználva az altesti szervek betegségeinél, könnyen hashajtók és vértisztitók; egy gyógyszer sem kedvezőbb és amellett egészen ártalmatlanabb

székrekedéseket

leküzdeni a legtöbb betegségeknek e biztos forrását. Czukrezott alakja miatt még gyermekek is szivesen veszik. Ezen labdacsok egy igen megtisztelő bizonyitványt nyertek, **udvari tanácsos Pitha tanártól** lettek kitüntetve. 6. 5—12

Egy doboz, 15 labdacsot tartalmazó 15 kr. Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacsot tartalmaz, ára 1 frt.

Óvás! Minden doboz, amelyen a czég: **Gyógyszertár „zum heiligen Leopold"** nem áll és a hátsó oldalán **védjegyünket nem hordja, egy hamisitvány**, melynek megvételétől a közönség óvatik. **Igen figyelni kell, hogy ne egy rosz, semmi eredményt nem biró, de épenséggel ártalmas készitményt kapjanak.** Határozottan kell kérni: **Neustein-féle Erzsébet-labdacsokat**; ezek a boritékon és használati utasitáson az itt látható **aláirással** vannak ellátva.

Philipp Neustein

Raktár Bécsben: Apotheke „zum heiligen Leopold" des Neustein Ph., belváros, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.

Kapható:

RING LAJOS

„Angyalhoz" czimzett gyógyszertárában Aradon, Asztalos Sándor-utcza 1-ső szám.

Eladó

eper [szeder] fák.

Kiültetni valók mintegy

2000 darab

2—5 centimeter vastagok, alólirt bánhegyesi pusztáján kaphatók. Bővebbet a tulajdonosnál **Aradon, Fábián-utcza 6-ik szám.**

124 6—6 **Korbuly György.**

„Nincs többé fejfájás!"

D. GÖTZ

Migraine-pora

huszonöt év óta **egyoldalu, ideges, rheuma-szerü,** sőt **gyomorból** származó **fejfájás** ellen a legjobb sikerrel használtatott mit több ezerre menő köszönetnyilvánitás bizonyit. Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

ős **Baross Gáborné** ő excellentiája feltünő eredménynyel használta. — 1 doboz ára használati utasitással **2** frt, 1 kis próba-doboz **1** frt. — Eredetiben kapható **Fáykiss József „nagy Kristóf"-hoz** czimzett gyógyszertárában, továbbá **Török Józsefnél**, király-utcza 12. Budapesten. 100 6=10

Raktár Aradon: Schäffer Adolf és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek

2729 | 893. kh. 161 1—3

Hirdetmény.

A magán fogat és bérkocsitulajdonosokat felhivom, hogy a kincstári Maroshidon való sebeshajtástól tartózkodjanak, alárendeltjeiket a fennálló tilalom megfigyelésére figyelmeztessék, mivel sebeshajtás esetére az 1890. évi I. t.-cz. 108. §-a fog alkalmazásba vétetni.

Arad, 1893. márczius 3-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

3101 | 893. 1—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter urnak 11731/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik hogy Pest-Pilis-Solt-kiskunvármegye terület kivételével az ország bármely helyéről származó rongyoknak forgalma az ország területén belül [Horvath-Slavon országok kivételével] megvan engedve.

Arad 1893. február 19-én.

A városi tanács.

Tatarosi kőolaj és aszfalt részvény-társaság.

Fiók-gyártelep és bánya: **Tataros** (Biharmegye) — Fiók-gyártelep: **Mező-Telegd.**

Vezérképviselet Aradon, SUGÁR BÉLA urnál.

Elvállalja:

magtárak, istállók, folyosók, terraszok, raktárak, gyári helyiségek, udvarok, kapualjak stb. legjobb minőségü

aszfalttal való burkolását,

nedves lakások, raktárak (falak) gyökeres szárazzá tételét, uj épitkezéseknél az alapfalaknak bevonását saját szabadalmazott

aszfalt elszigetelő

anyagával a legjutányosabb árak és jótállás mellett.

Vidéki munkák készséggel elvállaltatnak, kisebb munkákhoz anyag utasitással küldetik.

Szállit:

saját gyártmányu, kitünő minőségü

kenő-, gép- és hengerolajakat,

továbbá kitünő kenőképességgel biró kenőcsöket, melyek minden jónevü aradi füszer- és gépüzletben kaphatók

közuti-, gőz- és pályakocsi-kenőcsöket

aszfalt fedéllemezeket (legtartósabb és legolcsóbb fedanyag). 160 2—6

A hazai aszfalt fejlesztéseért elismerő oklevél 1891-ben.

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatársaság" könyvnyomdája